

TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI AKADEMİK KADROLARININ BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI VE SAYISAL OLARAK YETERLİK DURUMLARI

Ahmet Suat KARAHAN*

Öz

Araştırmanın amacı, Türkiye genelinde Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEAD) görev yapan akademik personelin sayısal yeterlik durumlarını bölgesel kapsamda ve Türkiye genelinde belirlemektir. Betimsel yöntemin tercih edildiği araştırma kapsamında ulaşılan örneklem, araştırma evrenini tamamen kapsamaktadır. Araştırma verilerinin bir bölümüne kaynak taraması yöntemiyle ulaşılrken, akademik personele ilişkin bilgilere ilgili üniversitelerin resmi internet sitelerinden ulaşılmış ve bu bilgilerin doğruluğu ilgili birimin akademik personeline sorularak yani telefonla görüşme yöntemi kullanılarak kontrol edilmiştir. Verilerin işlenmesinde SPSS 22 programı kullanılmış ve sonuçlar frekans ve yüzde değerleri üzerinden yorumlanmıştır. Araştırma sonucundan, Türkiye genelinde MEAD'da 436 kadrolu akademisyenin, 72 ücretli eğitimcinin ve toplamda 508 eğitimcinin görev yaptığı, Türkiye genelinde 421 eğitimcinin MEAD'daki lisans derslerini yürüttüğü; personel sayılarının kadro türlerine göre dağılımı incelendiğinde %32,7 oranıyla en çok personelin öğretim görevlisi kadro türünde görev yaptığı, her bir eğitimciye düşen öğrenci sayılarının Türkiye genelinde ortalama 9,51 olduğu ve bölgesel dağılımda ise en iyi durumda Marmara Bölgesinin olmasına karşın en kötü durumda Güney Doğu Anadolu Bölgesinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik eğitimi anabilim dalı, akademik personelin sayısal yeterlik durumu.

* Yrd.Doç.Dr.Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahmetsuatkarahan@outlook.com

THE REGIONAL DISTRIBUTION OF ACADEMIC STAFF AT MUSIC EDUCATION DEPARTMENTS IN TURKEY AND THEIR NUMERICAL STATUS

Abstract

The present study aims to determine the quantitative sufficiency of academic staff at Music Departments in Turkey on a regional and national basis. Descriptive method is used in the study and the attained sample completely includes the population. Some of the research data were collected through literature review and the information about the academic staff was obtained from the official university websites and also the accuracy of this information was checked through telephone interviews with the academic staff. SPSS 22 software was used in data processing and the results were interpreted according to the frequency and percentage values. As a result, it was concluded that at Music Education Departments, there were 436 permanent academicians and 72 paid educators, in other words, 508 in total and there were 421 lecturers for undergraduate courses in Turkey. In addition, when the distribution of the number of staff was examined according to the titles of academic staff, it was found out that instructors, as academic staff, occupied the largest place with a 32.7% ratio. The number of students per educator was an average of 9.51 and on the regional basis, Marmara Region was the best whereas South Eastern Anatolia Region was the worst. The obtained results have been discussed and there have been various suggestions to solve the identified problems.

Keywords: *Music education, music education department, numerical amount of academic staff.*

1. GİRİŞ

Türkiye’de çeşitli kademelerde görev yapacak olan müzik eğitimcileri Müzik Öğretmenliği Lisans Programı (MÖLP) kapsamında eğitim almaktadır. Bu program ise Türkiye genelinde yedi bölgeye dağılmış olan toplam 28 adet Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda (MEAD) yürütülmektedir. Ancak MEAD’ların 25’inde aktif olarak eğitim-öğretim yapılırken, üçünde yapılmamaktadır. Bu MEAD’lar

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kafkas Üniversitesi, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Bartın Üniversitesi ve Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Akdeniz Üniversitesi'dir. Aktif olarak eğitim-öğretim faaliyeti yapılan MEAD'larsa 7 bölge kapsamında uzun yıllardır hizmet vermektedir.

Türkiye'de hizmet veren tüm MEAD'ların genel amacı, MÖLP kapsamında nitelikli müzik eğitimcileri yetiştirmektir. Mezun olduktan sonra Türkiye'nin dört bir yanında görev yapacak olan müzik eğitimcilerinin mesleki yaşantılarında kullanacakları bilgi ve davranışları eğitim-öğretim süreçlerinde kazanmaları gerekmektedir. Yani geleceğin eğitimcilerinin çeşitli yeterliklere sahip olacak bir biçimde yetiştirilmeleri büyük önem taşımaktadır. Kalyoncu (2004: 3) çalışmasında müzik eğitimcisinin yeterliklerini müzik alan bilgisi, müziksel davranış biçimleriyle aktif bir ilişki, müzik öğretimi yeterlikleri, öğretmenlik meslek bilgisi ve bireysel/kişisel özellikler olmak üzere beş temel başlıkta toplamıştır. Uçan (2006: 83) ise müzik öğretmeni yeterliklerini:

- Müzik Eğitimi Türlerine göre;
 - Genel Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri,
 - Özenen Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri,
 - Mesleki Müzik öğretmenliği Yeterlikleri
- Eğitim-Okul Kademelerine göre;
 - Anaokulu/Anasınıfı (İlköğretim Öncesi Müzik Eğitimi Yeterlikleri,
 - İlköğretim Okulu Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri,
 - Ortaöğretim Okulları Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri,
 - GSL Müzik Alanı Dal Öğretmenliği Genel Çerçeve Yeterlikleri,
 - Özenen Müzik Eğitimi Yeterlikleri Genel Çerçeve Yeterlikleri, olmak üzere iki temel başlıkta toplamıştır.

Görüldüğü gibi geleceğin müzik eğitimcilerine çok çeşitli tür ve seviyelerde bilgi

ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bu bilgi ve davranışların kazandırılmasında MÖLP en temel etkidir çünkü lisans program hem şuan eğitim almakta olan öğrencilerin hem de eğitim veren öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerini ve kazanımlarını düzenlemektedir. Ayrıca MÖLP'ün içeriği, MEAD'ların akademik kadro ve fiziksel yapılanma süreçlerine de yön vermektedir. Bu sebeple öğretmen yeterliklerinin incelendiği araştırma kapsamında MÖLP'ün de incelenmesi gerekli görülmüştür.

Ülkemizde çeşitli müzik eğitimi alanlarında uzmanlaşmaya olanak tanıyan farklı programlar kullanılmamaktadır. Bunun yerine çeşitli müzik eğitimi alanlarına ilişkin 86 dersten oluşan tek tip bir MÖLP uygulanmaktadır. Bu program ilk olarak 1996 yılında yapılandırılmıştır ancak uygulanmasına 1998 yılında YÖK tarafından alınan bir kararla geçilmiştir (Başeri, Özdek ve Can, 2006: 37). Ancak bu yeni yapılanmada müzik eğitimi süreci bölüm seviyesinden anabilim dalı seviyesine düşürülmüştür (Dicle, 2004: 2). Çok daha kapsamlı bir hale getirilmesi gereken müzik eğitimi sürecinin daraltılması geçmişte eleştirildiği gibi (Albuz, 2004: 108) günümüzde de eleştirilmektedir. 1998 yılında uygulanmaya başlayan program 2006 yılında yenilenmiştir ancak Berki ve Karakelle (2009: 232-233) çalışmalarında programı oluşturan derslerin içeriklerinde çeşitli eksiklik ve aksaklıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Geçmişte ve günümüzde çeşitli MEAD'lar lisans programlarında iyileştirmeler yapmaktadır ancak bu iyileştirmelere rağmen tüm müzik eğitimi alanlarını kapsayan bir programın oluşturulamadığı görülmektedir. Daha açık bir ifadeyle; yürürlükte olan MÖLP kapsamında ülkemizin ihtiyaç duyduğu çeşitli alanlarda ve kademelerde görev yapacak müzik eğitimcileri yetiştirilmeye çalışılmaktadır ancak günümüzde uygulanmakta olan MÖLP'ün;

- Özel Müzik Eğitimi Alanı (engelli bireylerin ve üstün zekâlı bireylerin müzik eğitimi alanı),

- Okul Öncesi Müzik Eğitimi Alanı,
- Genel Müzik Eğitimi Alanı ve
- Mesleki Müzik Eğitimi Alanı ve alt alanlarının tamamını kapsamadığı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen müzik eğitimi alanlarında uzman yetiştirmeye yönelik lisans programının olmaması sebebiyle Türkiye genelinde bu alanlarda uzman eğitimci açığı her geçen gün giderek artmaktadır. Müzik eğitimcisi yetiştirme sürecinde yaşanan bu önemli eksiklik sonucunda şuan özel müzik eğitimi alanında görev yapan müzik eğitimcilerimiz neredeyse hiç yoktur. Kıvrak (2003: 303-304) çalışmasında, özel eğitim okullarının programlarında müzik eğitimi derslerinin yoğunluğunu ve önemini belirterek bu alanda gerekli özelliklere sahip eğitimcilere olan ihtiyacı vurgulamıştır, ancak alanda gerekli yeterliklere sahip olmayan bir eğitimcinin özel eğitim alanında müzik dersi vermesinin gerçekçi olmadığını ifade etmiştir. Geçmişten günümüze, Türkiye'de özel müzik eğitimi alanında uzman müzik eğitimcisi yetiştirilen bir programın olmaması, bu alandaki uzman müzik eğitimcisi açığının temel nedenidir.

Benzer sorunun okul öncesi müzik eğitimi alanında da uzman müzik eğitimcisi yetiştirilmemesi sebebiyle oluştuğu görülmektedir. Ancak, okul öncesi müzik eğitimi bireyin hayatında ilk formal müzik eğitimi süreci olması sebebiyle büyük bir öneme sahiptir ve bu alanda uzman müzik eğitimcisi yetiştirilmiyor olması aslında bir kısır döngüye sebep olmaktadır. Bu kısır döngü, gelecekte müzik eğitimcisi olacak bireylerin de ilk formal müzik eğitimi süreçlerinin (Okul Öncesi Müzik Eğitimi Alanı) eksik ya da yetersiz kalmasına neden olmaktadır.

Okul öncesi müzik eğitimi alanıyla başlayan bu önemli eksiklikler, mesleki müzik eğitimi veren MEAD kapsamında yıllardır çözülemeyen iki temel sorunla devam etmektedir. Bu sorunlardan birincisi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının fiziksel

imkân ve ders materyallerinin kayda değer ölçüde yetersiz olmasıdır (Karahan, 2016a). İkinci ise, müzik eğitimcilerinin iyi bildiği ve yıllardır çözülemeyen MEAD'daki akademik personel ihtiyacının karşılanmaması sorunudur. Özellikle akademik personelin sayısal eksikliği ya da yetersizliği nitelikli müzik eğitimcilerinin yetiştirilme sürecini olumsuz yönde etkilemektedir.

Araştırmanın amacı Türkiye genelinde MEAD'da görev yapan akademik personelin sayısal yeterlik durumlarını ve her akademik personele düşen öğrenci sayılarının bölgesel kapsamda ve Türkiye genelindeki durumunu belirlemektir. Araştırma, hem konuya ilişkin yapılan ilk çalışma olması hem de yürürlükte olan MÖLP'ün daha etkin kullanımına katkıda bulunması ve yeni bir MÖLP'ün oluşturulma sürecinde kullanılacak verileri içermesi açısından önem taşımaktadır. Araştırma kapsamında belirlenen amaca yönelik oluşturulan problem cümlesi aşağıda belirtilmiştir.

Türkiye'deki MEAD akademik kadrolarının sayısal yeterlik durumları bölgesel kapsamda nasıl bir dağılım göstermektedir ve Türkiye genelinde ne durumdadır?

- MEAD'da görev yapan kadrolu akademik personel sayıları, derse giren akademik personel sayıları, ücretli eğitimci sayıları ve derse giren toplam eğitimci sayıları bölgesel kapsamda nasıl bir dağılım göstermektedir ve Türkiye genelinde ne durumdadır?
- MEAD'da çeşitli akademik kadro türlerinde görev yapan personel sayıları bölgesel kapsamda nasıl bir dağılım göstermektedir ve Türkiye genelinde ne durumdadır?
- MEAD'da görev yapan akademik personel sayısı akademik kadro türlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

- MEAD'ın öğrenci sayıları ve derse giren her bir eğitmeniye düşen öğrenci sayıları bölgesel kapsamda nasıl bir dağılım göstermektedir ve Türkiye genelinde ne durumdadır?

2. YÖNTEM

Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir (Karasar, 2003: 77).

Araştırmaya önce kaynak taramasıyla başlanmış ve sonrasında araştırma kapsamında Türkiye'deki 28 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda çeşitli ünvanlarda görev yapan akademik kadro sayılarına ulaşılmıştır. Akademik personele ilişkin bilgilere ilgili üniversitelerin resmi internet sitelerinden ulaşılmış ve bu bilgilerin doğruluğu ilgili birimin akademik personeline sorularak yani telefonla görüşme yöntemi kullanılarak kontrol edilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında aktif olarak eğitim-öğretim faaliyeti yapılan 25 MEAD'ın öğrenci sayıları da belirlenmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki 28 MEAD'da çeşitli ünvanlarda görev yapan akademik kadro ve 25 MEAD'da eğitim alan öğrenci sayıları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında ulaşılan örneklem, araştırma evrenini tamamen kapsamaktadır. Sinop Üniversitesi MEAD'da kadrolu akademisyen bulunmamakta ve aktif olarak eğitim-öğretim faaliyeti yapılmamaktadır. Bu sebeple Sinop Üniversitesi MEAD araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin bir bölümüne kaynak taraması yöntemiyle ulaşılırken diğer bir bölümüne ise görüşme yöntemiyle ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılan verilerin işlenmesinde SPSS 22 programı kullanılmış ve sonuçlar yüzde değerleri üzerinden yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın alt problemlerine yönelik bulgular ve bu bulgulara ait tablolara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. MEAD’nda Görev Yapan Kadrolu Akademik Personel Sayıları, Derse Giren Akademik Personel Sayıları ve Ücretli Eğitimcilerin Sayısal Durumu

BÖLGELER	Kadrolu Akademik Personel Sayısı	Derse Giren Kadrolu Akademik Personel Sayısı	Ücretli Eğitimci Sayısı	Derse Giren Eğitimcilerin Toplam Sayısı	Kadrolu Akademisyen ve ücretli Eğitimcilerin Toplam Sayısı
Doğu Anadolu Bölgesi	62	36	7	43	69
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	10	8	3	11	13
Karadeniz Bölgesi	73	56	4	60	77
İç Anadolu Bölgesi	107	86	12	98	119
Akdeniz Bölgesi	16	15	1	16	17
Ege Bölgesi	71	63	4	67	75
Marmara Bölgesi	97	85	41	126	138
Yedi Bölgenin Toplamı	436	349	72	421	508

Türkiye’de toplam 28 MEAD’da görev yapan ancak resmi olarak derse girme yetkisi olmayan toplam 79 araştırma görevlisi ve eğitim-öğretim faaliyeti yapılmayan 3 adet MEAD kadrosunda görev yapan toplam 8 akademik personel, derse giren kadrolu akademik personel sütununda gösterilmemiştir. Tablo 1

incelendiğinde Türkiye genelindeki MEAD'larda 436 kadrolu akademisyenin görev yaptığı görülmektedir. Bu akademisyenlerin ve en çok İç Anadolu Bölgesi'nde, en az Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı belirlenmiştir. Tablo 1 incelendiğinde Türkiye genelindeki MEAD'larda lisans derslerine giren toplam 349 kadrolu akademik personelin olduğu ve en çok derse giren kadrolu akademik personelin İç Anadolu Bölgesi'nde, en az Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmektedir.

Tablo 1 incelendiğinde, Türkiye genelindeki MEAD'larda toplam 72 ücretli eğitimcinin görevlendirildiğini ve en çok ücretli eğitimcinin Marmara Bölgesi'nde, en az Akdeniz Bölgesinde görevlendirildiği görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde derse giren eğitimci sayısının Türkiye genelinde 421 olduğu ve en çok derse giren eğitimcinin Marmara Bölgesi'nde, en az Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmektedir. MEAD'larda kadrolu ve ücretli olarak 508 eğitimcinin görev yaptığı ve en çok eğitimcinin Marmara Bölgesi'nde en az eğitimcinin Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 2. MEAD Akademik Kadro Türlerinde Görev Yapan Personel Sayılarının Bölgesel Kapsamdaki Dağılımı ve Türkiye Genelindeki Sayısal Durumu

BÖLGELER											
	Profesör	Doçent	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör. (33 a)	Arş. Gör. (35. mad.)	Arş. Gör. (ÖYP)	Ars. Gör. (50 d)	Okutman	Uzman	Bölge Toplamı
D. Anadolu Böl.	2	7	11	12	13	6	5	-	6	-	62
G. Doğu Anadolu Böl.	-	-	4	4	1	-	1	-	-	-	10
Karadeniz Bölgesi	3	7	15	31	6	1	3	2	5	-	73
İç Anadolu Bölgesi	26	18	19	22	16	1	2	2	1	-	107
Akdeniz Bölgesi	3	6	5	2	-	-	-	-	-	-	16
Ege Bölgesi	4	7	18	28	4	2	2	-	5	1	71
Marmara Bölgesi	5	9	21	44	4	3	4	1	1	5	97
Yedi Böl. Toplamı	43	54	93	143	44	13	17	5	18	6	436

Tablo 2 incelendiğinde akademik kadro türlerinde görev yapan personel sayılarının bölgesel kapsamda ve Türkiye genelindeki dağılımı belirtilmiştir. Kadro türlerinin bölgelere göre dağılımı incelendiğinde İç Anadolu Bölgesinin profesör, doçent ve yardımcı doçent kadro türündeki öğretim üyesi sayısı açısından oldukça iyi durumda olduğu, buna karşın Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinin bu kadro türleri açısından en kötü durumda olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretim görevlisi kadrosundaki akademisyenlerin en çok Marmara Bölgesi'nde, en az Akdeniz Bölgesi'nde görev yaptığı belirlenmiştir. Tablo 2 incelendiğinde tüm kadro türleri toplamında en çok akademisyenin İç Anadolu Bölgesi'nde, en az akademisyenin Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı belirlenmiştir.

Tablo 3. MEAD'nın Akademik Personel Sayılarının Kadro Türlerine Göre Dağılımı

Akademik Kadrolar	f	%
Profesör	43	9,8
Doçent	54	12,3
Yard. Doç.	93	21,3
Öğr. Gör.	143	32,7
Arş. Gör. (33-a)	44	10,09
Arş. Gör. (35. mad.)	13	2,7
Arş. Gör. (ÖYP)	17	3,8
Arş. Gör. (50-d)	5	1,1
Arş. Gör. Toplamı	78	17,6
Okutman	18	4,1
Uzman	6	1,3
Genel Toplam	436	100

Tablo 3'te MEAD akademik personel sayılarının kadro türlerine göre dağılımı görülmektedir. Bulgular incelendiğinde %32,7'lik oranıyla en çok akademisyenin öğretim görevlisi kadrosunda, en az akademisyenin %1,1'lik oranıyla (50-d)

araştırma görevlisi kadrosunda görev yaptığı belirlenmiştir. Ayrıca %1,3'lük oranıyla uzman kadro türünde de çok az sayıda akademisyenin görev yaptığı belirlenmiştir.

Tablo 4. MEAD'ların Öğrenci Sayıları ve Derse Giren Eğitimcilerin Her Birine Düşen Öğrenci Sayıları

BÖLGELER	Öğrenci Sayısı	Uzatan Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Derse Giren Eğitimcilerin Toplam Sayısı	Her Eğitimciye Düşen Öğrenci Sayısı
Doğu Anadolu Bölgesi	660	55	715	43	16,62
G. Doğu Anadolu Bölgesi	160	35	195	11	17,72
Karadeniz Bölgesi	540	125	665	60	11,08
İç Anadolu Bölgesi	660	90	750	98	7,65
Akdeniz Bölgesi	120	10	130	16	8,12
Ege Bölgesi	520	67	587	67	8,76
Marmara Bölgesi	802	160	962	126	7,63
Yedi Bölgenin Toplamı	3462	542	4004	421	9,51

Tablo 4 incelendiğinde Türkiye genelinde 3462 öğrencinin eğitim aldığı ve 542 öğrencinin ise başarısız olarak okulunu uzattığı yani MEAD'na kayıtlı olarak eğitim alan toplam 4004 öğrencinin olduğu görülmektedir. Ayrıca en çok öğrencinin Marmara Bölgesi'nde, en az öğrencinin ise Akdeniz Bölgesi'nde eğitim aldığı belirlenmiştir. Tablo 4 incelendiğinde Türkiye genelinde 421 eğitimcinin MEAD'daki lisans derslerini yürüttüğü ve bölgesel dağılım incelendiğinde ise, en çok sayıda eğitimcinin Marmara Bölgesi'nde olmasına karşın en az sayıda eğitimcinin Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmektedir. Tablo 4 incelendiğinde her bir eğitimciye düşen öğrenci sayılarının Türkiye genelinde 9,51 olduğu, bölgesel dağılım incelendiğinde ise, en iyi durumda Marmara Bölgesinin olmasına karşın en kötü durumda Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırma sonucundan, Türkiye genelindeki MEAD'larda 436 kadrolu akademisyenin, 72 ücretli eğitimcinin ve toplamda 508 eğitimcinin görev yaptığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Kadrolu akademisyenlerin en çok Marmara Bölgesi'nde, en az Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı, ücretli eğitimcilerin en çok Marmara Bölgesi'nde en az Akdeniz Bölgesi'nde çalıştığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Türkiye genelinde 421 eğitimcinin MEAD'daki lisans derslerini yürüttüğü ve bölgesel dağılım incelendiğinde ise en çok eğitimcinin Marmara Bölgesi'nde, en az eğitimcinin Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı belirlenmiştir.

MEAD'larda akademik kadro türlerinde görev yapan ve derse giren personel sayılarının bölgelere göre dağılımı incelendiğinde profesör ve doçent kadro türlerinde en çok personelin İç Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca en çok yardımcı doçent ve öğretim görevlisinin Marmara Bölgesi'nde, en çok okutmanın ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yaptığı belirlenmiştir. MEAD'ların akademik personel sayılarının kadro türlerine göre dağılımı incelendiğinde %32,7 oranıyla en çok personelin öğretim görevlisi kadro türünde görev yaptığı, %1,1 oranıyla ise en az personelin (50-d) araştırma görevlisi kadro türünde görev yaptığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Türkiye genelinde toplam 4004 öğrencinin MEAD'larda eğitim aldığı ve en çok öğrencinin Marmara Bölgesi'nde, en az öğrencinin Akdeniz Bölgesi'nde öğrenim gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye genelinde 421 eğitimcinin MEAD'lar kapsamında derslere girdiği ve derse giren eğitimci sayısının en çok Marmara Bölgesi'nde, en az Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu sonucuna varılmıştır. MEAD'larda her bir eğitimciye düşen öğrenci sayısının Türkiye

genelinde ortalama 9,51 olduğu, bölgesel dağılımda ise 7,63 öğrenci ortalamasıyla Marmara Bölgesi'nin en iyi durumda olmasına karşın, 17,72 öğrenci ortalamasıyla Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nin en kötü durumda olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda MEAD'larda görev yapan akademik kadro türleri arasındaki dağılım oranının ve akademik kadroların bölgelere göre dağılım oranının dengeli olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmada MEAD'ların öğrenci sayıları ile akademik personel sayıları arasında da bölgesel kapsamda dengeli bir dağılım olmadığı, özellikle Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan akademik personel sayısının öğrenci sayılarına oranla en düşük seviyede kaldığı, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgelerinin akademik personel sayıları açısından diğer bölgelere oranla düşük bir seviyede kaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara dayalı olarak, Türkiye genelinde eşit ya da birbirine yakın seviyede öğretmen yetiştiremediğimiz, geleceğin müzik eğitimcilerinin eşit imkânlarda eğitim alma haklarını yerine getiremediğimiz söylenebilir.

Eğitim-öğretim sürecinin temel öğelerinden biri olan eğitimcilerin nitel ve nicel açılardan tüm MEAD'lara eşit ya da yakın bir yeterliğe sahip olması hem MÖLP'ün Türkiye genelinde gerektiği gibi uygulanması ve nitelikli müzik eğitimcileri yetiştirilmesi açılarından büyük bir öneme sahiptir. MEAD'larda görev yapan akademisyenlerin Türkiye genelinde dengeli bir dağılım göstermemesi en kısa zamanda çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Ancak yıllardır çözülemeyen bu sorunun üniversiteler kapsamında da aşılamadığı görülmektedir.

Kabataş (2014) araştırmasında 12 adet üniversiteyi akademisyen sayıları açısından değerlendirmiş ve üniversitelerin iyi seviyede, orta seviyede ve yetersiz seviyede olmak 3 farklı düzeyde olduğunu belirlemiştir. Bu çalışmanın

sonuçları üniversitelerin de akademik personel sayıları açısından eşit ya da yakın bir seviyede olmadığını göstermektedir. Yani Kabataş'ın araştırmasında ulaşılan üniversiteler kapsamındaki akademik kadroların sayısal yeterlik düzey farkları ile MEAD akademik kadro sayıları arasındaki farklılıklar örtüşmektedir. Bu önemli sorunun çözüm yollunu bulmak için, önce nasıl oluştuğu anlamak daha doğru olacaktır.

Akademik kadro sayılarının Türkiye genelinde dengesiz bir dağılım göstermesi sorununu oluşturan temel etkenlerin, MEAD'ların kurulduğu yıl, bölge, il, üniversite yöneticilerinin yetkinliği vb. değişkenler olduğu söylenebilir. Örneğin Gazi Üniversitesi MEAD, Musiki Muallim Mektebi adıyla 1 Kasım 1924 yılından beri hizmet vermekte iken, Karadeniz Teknik Üniversitesi MEAD 1988 yılında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi MEAD 1994 yılında, Harran Üniversitesi MEAD 1996 yılında, Akdeniz Üniversitesi MEAD ise 2009 yılında hizmet vermeye başlamıştır. Verilen örneklerdeki MEAD'ların kuruluş yılları arasında 85 yıla varan farkların olduğu görülmektedir. Bu farkın hem ihtiyaç duyulan akademisyenlerin kadroya alınmasına hem de kurumsal işleyişin sistematikleşmesine büyük bir etkisi vardır. Tüm bu etken ya da değişkenler akademik kadroların nitel ve nicel yeterliklerini ve MEAD'ların fiziksel imkân ve ders materyal yeterliklerini etkilemektedir.

Nitelikli öğretmen yetiştirme sürecinde hem akademik kadronun nitel ve nicel yeterlikleri hem de fiziksel imkân ve ders materyal yeterlikleri büyük bir öneme sahiptir. Ancak müzik eğitimcisi yetiştirme sürecinde temel öğelerden biri olan eğitimcilerin sayısal olarak yetersizliği özellikle bireysel olarak yapılan dersler kapsamında önemli sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır. Karahan'ın (2012) yaptığı araştırma sonucunda 9 adet MEAD'da eğitimcilerin sayısal olarak yetersizliğine bağlı olarak piyano derslerinin bireysel olarak yapılamadığı belirlenmiştir. Bu sorunun günümüzde devam ettiği, hatta Bireysel Çalgı ve

Bireysel Ses Eğitimi derslerinde de yaşandığı akademisyenler tarafında bilinen bir durumdur. Yıllardır çözülemeyen bu önemli sorunun bilimsel bir araştırma kapsamında belirlenmesi, aslında sorunun çözümüne yönelik önemli bir katkı olarak görülmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında bu sorunun çözümüne yönelik dört farklı öneride bulunulmuştur.

MEAD akademik personel sayılarının 7 bölge kapsamında dengesiz bir dağılım göstermesi ve öğrenci sayılarına oranla yetersiz kalması MEAD'larda yıllardır çözülemeyen en önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Bu sorunun dört temel çözüm yolu bulunmaktadır. Birincisi, her MEAD'larda eğitim alan öğrenci sayılarına hizmet verecek nitel ve nicel özelliğe sahip akademik kadroların en kısa zamanda kadrolu olarak alınımının yapılmasıdır. İkincisi ise, MEAD'ların eğitimci ihtiyaçlarının ücretli öğretim elemanı görevlendirmesi yöntemiyle giderilmesidir. Ancak, bazı illerde konservatuar, Güzel Sanatlar Lisesi vb. kurumların olmayışı ya da bu kurumların da akademik personel ihtiyacı içinde olmaları, MEAD'ların eğitimci ihtiyaçlarını bu yöntemle gidermelerini oldukça güçleştirmektedir. Üçüncü yöntem, MEAD'ların eğitimci ihtiyaçlarını uzaktan eğitim yöntemiyle gidermeleridir. Yurt dışındaki üniversitelerde başarıyla uygulanan bu yöntem (Karahan, 2016b: 931), mesafe, zaman ve mekâna bağlı engelleri neredeyse tamamen kaldırmakta ve öğrencilerin daha esnek bir ortamda eğitim almalarını sağlamaktadır (Karahan, 2014: 1268). Bu etkin yöntemle MEAD'ların eğitimci ihtiyaçları çok geniş bir kapsamda giderilebilir. Dördüncü çözüm yolu ise, MEAD'ların hizmet verebileceği sayıda öğrenci almalarıdır. Ancak, üniversitelerin ve YÖK'ün öğrenci sayılarının düşürülmesine yönelik teklifleri genelde olumsuz yönde değerlendirdiği bilinen bir durumdur. Ayrıca, MEAD'larda kaç öğrenciye kaç akademik personelin hizmet vermesi gerektiğine ilişkin belirlenmiş bir standart yoktur. Bu standartın olmayışı ve üniversitelerin fazla öğrenci almaya yönelmeleri bazı bölgelerde MEAD'ların hizmet verebileceklerinden fazla öğrenci almalarına sebep olmaktadır. Ancak

MEAD'lara kabul edilecek öğrenci sayılarının ilgili birimlerin her birinin sahip oldukları akademik personel sayısı ve fiziksel imkân ve ders materyaline göre yapılması, yani her birimin hizmet verebileceği sayıda öğrenci kabul etmesi gerekmektedir. Öğrenci alımına ilişkin olarak belirlenmiş standartların değiştirilmeden uygulanması yani yöneticilere sadece belirlenen standartları uygulama yetkisi verilmesi gereklidir. Sonuç olarak araştırma kapsamında belirtilen dört adet çözüm önerisinden en az birinin en kısa zamanda uygulamaya konulması nitelikli müzik eğitimcisi yetiştirilmesi sürecine olumlu yönde katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Albuz, A. (2004). "Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çok Boyutluluk." Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24 (2): 105-110.
- Başeri, N., Özdek, A., Can, M. (2006). "Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Geliştirme Çabaları", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli. 10.05.2016 tarihinde muzikegitimcileri.net sitesinden alınmıştır. <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/N-Bariseri.pdf>
- Berki, T., Karakelle, S. (2009). "2006-2007 Akademik Yılında Uygulamaya Konulan Merkezi Müzik Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi." 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül, 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Dicle, H. (2004). "Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri'nde Verilen Eğitim Nitelikli Müzik Öğretmeni Yetiştirmek İçin Uygun ve Yeterli Midir?" 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 7-10 Nisan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur. 10.05.2016 tarihinde

<http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/H-Dicle.pdf> sitesinden alınmıştır.

Karahan, A. S. (2014). "The Evaluation of Synchronous Distance Ear Training In Comparison With The Traditional Ear Training." Vol 9 (21), pp.1266-1274. 10.12.2014. ISSN:1990-3839

Karahan, A. S. (2016a, Mayıs). *Türkiye'deki Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Fiziksel İmkân ve Ders Materyallerinin Belirlenmesi*. VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde Sözlü Bildiri, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Karahan, A. S. (2016b). "Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma Ders Dışı Çalışma Süreçlerinde Çoktan Seçmeli Testlerin Asenkron Uzaktan Eğitim Yöntemiyle Uygulanması ve Yöntemin Öğrencilerin Başarı Düzeylerine Etkisinin Belirlenmesi." Akademik Bakış, Sayı.13: 920-934. ISSN:1694-528X

Kabataş, M. (2014). *Türkiye'de Yüksek Öğretimde Müzik Eğitimi Yürütülen Kurumların Durumu ve Değerlendirmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (12.Basım). Ankara: Nobel yayıncılık

Kalyoncu, N. (2004). "Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri ve Güncel Müzik Öğretmenliği Lisans Programı" 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 7-10 Nisan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur. 10.05.2016 tarihinde [muzikegitimcileri.net](http://www.muzikegitimcileri.net) sitesinden alınmıştır. <http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/N-Kalyoncu.pdf>

Kıvrak, N. İ. (2003). "Özel Eğitimde Müzik Öğretmeni Sorunu", Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Uçan, A. (2006). "Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Students are required to gain a wide range of theoretical and practical knowledge and behaviour in the music education training process. In that process, the qualitative and quantitative characteristics of academic staff are as important as the qualifications of physical facilities and course materials. As a result of Karahan's study (2016), the qualifications of physical facilities and course materials at Music Education Departments were found out to be unequal in terms of regional distribution. Moreover, it is a known fact that at some music departments in Turkey, the number of the academic staff is not enough when the number of students is taken into consideration and this problem has not been solved for years. This important issue related to the number of academic staff should be identified and various suggestions should be made.

In the light of given information, the present study aims to determine the quantitative sufficiency of academic staff at Music Departments on a regional and national basis

Method

Descriptive method was used in the study and the attained sample includes the population. Some of the research data were collected through the literature review and the information about the academic staff was reached from the official university websites and also the accuracy of this information was

checked through telephone interviews with the academic staff. SPSS 22 software was used in data processing and the results were interpreted according to the frequency and percentage values.

Findings

As a result, it was concluded that there were 436 permanent academicians and 72 paid educators, in other words, 508 in total at Music Education Departments and there were 421 lecturers for undergraduate courses in Turkey. Furthermore, when the distribution of the number of staff was examined according to the titles of academic staff, it was found out that instructors, as academic staff, occupied the largest place with a 32.7% ratio. The number of students per educator was an average of 9.51 and on a regional basis, Marmara Region was the best whereas South Eastern Anatolia Region was the worst.

In short, it was found out that there was no balanced distribution among academic staff working at Music Education Departments and that there were 26 professors in Central Anatolia Region whereas there were no professors in South Eastern Anatolia Region. Moreover, it was concluded that regional numeric distribution between the number of students and that of academic staff were not balanced and that difference rate among some regions could reach up to 50.4%. The attained results have been discussed and there have been various suggestions to solve the identified problems.

Conclusion and Discussion

It was inferred from the study that there was no equality or equal distribution in the number of academic staff in terms of the titles of academic staff and in the the number of academic staff in terms of regional distribution and it was also concluded that South Eastern Anatolia, Eastern Anatolia, and the Black Sea

Region were in the worst situation in terms of the number of the students per academic staff. The departments' foundation year, region, city, university and competence of the heads were the key factors for that situation. All these factors or variables affected the number of academic staff and course materials and physical features of Music Education Departments. In his study, Karahan (2016) stated that the qualifications of physical facilities and course materials at Music Education Departments were unequal in terms of their regional distribution.

Both quantitative and qualitative competence of the academic staff and physical facilities and course materials play a great role in the teacher training process. However, the results of these two studies clearly showed that we could not train our future teachers on equal terms. This unacceptable situation is also incompatible with the right of equal education of Turkish citizens. The basic purpose of each Music Education Department is to prepare future music teachers to work in every region and in every part of Turkey. In other words, these departments do not educate future teachers just for their own regions. For that reason, it is very important for Music Education Departments to give equal or similar education and to have equal or similar facilities.

For this equality, in other words, in order to ensure a balanced distribution between the number of students and the number of academic staff in Turkey, the number of accepted students is required to be determined according to certain standards. Unfortunately, there is no set standard to show how many academic staff is required for the students of each department. Much more students are accepted to Music Education Programs in some regions due to the lack of standards and tendencies of the universities to accept more students. For this reason, the number of students admitted to Music Education Programs should be determined according to the number of academic staff, physical

facilities and course materials of the Programs. Moreover, no ruler should be allowed to change the set standards or decide alone about the acceptance of students. Unless the above-mentioned arrangements are made, it is almost impossible to ensure equality at Music Education Programs in Turkey in terms of the number of academic staff and students and qualities of the physical facilities and course materials as well.